

Mindre meddelelser

Iagttagelser, som er godkendt af sjældenhedsudvalget, er mærket med stjerne (*)

Records approved by the rarity-committee are marked with asterisks (*).

DVÆRGVÆRLING (*Emberiza pusilla*)*, NY FOR DANMARK

Søndag den 24. april 1966 iagttog provisor OLVAR LÆSSØE, Staun, og undertegnede i ca. 15 min. en Dværgværling (*Emberiza pusilla*) i området „Abelli“, lige ved bækken i den nordlige kant af Hanstholm reservatet. Da det er første gang, arten er truffet på dansk territorium, finder vi det rimeligt at videregive en nøjere beskrivelse af fundet.

Under en eftersøgning af rastende *Phylloscopus*-arter, trådte vi en 3-4 Engpiber (*Anthus pratensis*) op fra græsset mellem de spredte grupper af Bjergfyr. Den ene af disse fugle påkaldte sig straks vores opmærksomhed ved i såvel statur som i adfærd at afvige fra Engpiberne. I det følgende kvarterstid fulgte vi denne fugl, der noget urolig hele tiden skiftede plads flyvende rundt i alle retninger. Vi iagttog den således både siddende i forskellige buske og på jorden, ligesom vi så den flyve tæt forbi os. Medens vi på den måde så fuglen fra næsten alle tænkelige vinkler, gjorde vi hver for sig notater om fuglen, og ved at citere disse notater, kan vi give følgende dragtbeskrivelser:

O. LÆSSØE:

„En lille tætbygget værling, rygfarve lysebrun med sorte længdestriber, to-tre lyse striber på langs af ryggen. Undersiden hvid eller hvidlig med tynde længdestriber, halen ret kort, brun, de to yderste halefjer hvide, en tydelig kløft i halen. Hovedet ret mørkt på afstand med et kort tykt næb, nakken og issen nærmest rødbrun, samme farve men lidt blegere på kinderne indrammet af hvidt og sort ligesom på en Rørspurv (*Emberiza schoeniclus*) hun; benfarven ikke bemærket, men i hvert tilfælde ikke særlig lys eller mørk: Stemme: *ditt-ditt* med et halvt sekunds mellemrum, kun hørt een gang, selv om fuglen blev skræmt op en 5-6 gange. Oprejst stilling, noget lig Gråsiskan (*Carduelis flamma*). Størrelse omtrent som Engpiber, men lidt kortere og „runder“. På vingerne tilløb til et par lyse vingebånd — sås kun når den sad stille, dog på nogen afstand.“

K. NØRREGAARD:

„En lille værling, oprejst, meget lille næb, virker som slået forfra, mindre end Rørspurv, brun ryg med sorte og enkelte lyse længdestriber, lys underside med smalle sorte længdestriber, isse rødbrun, kinder svagt brunlige indrammet af sort og hvidt eller lyst, halen brun med hvide sider, spredte halen når den satte sig, halen kløftet, sort plet på halsens sider, svage lyse vingebånd. Stemme: *bitt-bitt*, kun hørt een gang, fulgtes gerne med Engpiber, forskellen tydelig“.

Biotopen, hvor Dværgværlingen blev set, må betegnes som sandmark bevokset med græs og lyng, og med spredte bevoksninger af Bjergfyr, men netop på dette sted løber, som tidligere nævnt, en ret bred bæk, der giver betingelser for en noget fyldigere flora, navnlig i bunden af de mange bugtninger, hvor der findes mindre samlinger af tagrør og pors samt enkelte pilebuske. Det var tydeligt, at dette vand tiltrak fuglen. Skræmt op fra jorden satte den sig i en busk, og atter jaget herfra søgte den hvergang tilbage til vandløbets bredder, hvor den gav sig til at søge føde imellem vegetationen, altid på selve jorden, kun en enkelt gang på jorden mellem tagrørene. Forsøg på at fotografere fuglen mislykkedes, da den var ret sky efter at være skræmt op første gang.

Dværgværlingen er en østlig art, der yngler i den nordlige del af hele Sovjetunionen mod øst til Stillehavet, og det synes som om arten flere gange har forsøgt at ekspandere vestpå, men det virker også som om, dette ikke er lykkedes bortset fra det nordøstlige Finland. Der foreligger to sikre muliagttagelser i Sverige, fra 1952 (Torne Lappmark) og 1958 (Rapadalen) og ligeledes to fra Norge, i 1907 og i 1953, begge fra Finnmarken. Den nyere danske litteratur siger samstemmende blot, at et stort antal fund fra det vestlige Europa indebærer muligheden for at de vestlige populationer er ved at lægge deres trækvaner om. Går man den skandinaviske feltornithologiske litteratur fra tiden efter 1960 igennem, får man imidlertid ikke indtryk af, at antallet

er forøget i denne periode. Medens der findes 14 iagttagelser af Dværgværling i Sverige indtil 1960, indeholder „Vår Fågelvärld“ årgang **20**, 1961 kun een meddelelse: 1 set 8. maj 1960 v. Kvismaren, årg. **21**: 1 set 18. november 1961 på Torhamns Udde, i årg. **22** ligeledes kun een iagttagelse: 1 set 15. maj 1960 v. N. Varberg, i årg. **23** skriver ARTHUR CHRISTIANSEN om en overvintrende Dværgværling i Småland 1.-3. januar 1963, og endelig har årg. **24** to meddelelser: 1 set 14. oktober 1962 i Närke og en ringmærket v. Ottenby efteråret 1964. Vender vi os derefter mod Norge møder vi det samme billede: „Sterna“ indeholder 5-6 iagttagelser ialt siden 1960. Altså ingen nye yngleiagttagelser i Skandinavien i denne periode.

K. WILLIAMSON (1965) opgiver for Fair Isle's vedkommende, at arten er sjælden, den er dog set hvert år siden 1957, for det meste kun en enkelt fugl, en enkelt gang to og en tredje gang seks fugle på samme tid. Tidligere i dette århundrede har arten gjort et betydeligt fremstød imod vest, idet BANNERMAN (1953) oplyser, at der i perioden 1905-13 blev set 43 Dværgværlinger på Fair Isle, og Dr. EAGLE CLARK opgiver at have set ikke mindre end 28 i løbet af året 1908, samme sted. Det må vel derfor antages, at det kun er en meget lille del af ynglebestanden, der har sydvestlig trækretning, og at denne egenskab, på trods af gode overlevelsesmuligheder om vinteren i Vesteuropa, har svært ved at slå igennem, selv om den formår at holde sig i balance. Der synes ikke at være tale om en omlægning af trækvejene som hos Laplandsværlingen (*Calcarius lapponicus*) (RAMSØE JACOBSEN 1963).

Litteratur:

BANNERMAN, P. A., 1963: The Birds of the British Isles, **1**: 295. — Edinburgh & London.

JACOBSEN, JOES RAMSØE, 1963: Laplandsværlingens (*Calcarius l. lapponicus* (L.)) træk og overvintring i Nordvesteuropa. — D. O. F. T. **57**: 181-220.

Sterna, 1958-65: **1-8**.

Vår Fågelvärld, 1952-65: **11-24**.

WILLIAMSON, K., 1965: Fair Isle and its Birds. — Edinburgh & London.

SUMMARY: Little Bunting (*Emberiza pusilla*)*, first danish record. — On 24. April 1966 a Little Bunting was observed in the Hanstholm sanctuary, northwestern Jutland, by Mr. O. LÆSSØE, Staun, and the author.

The bird was raised from the ground together with 3-4 Meadow Pipits (*Anthus pratensis*) and it immediately caught attention because of its different stature and behaviour. The bird was under

observation for fifteen minutes, through which it constantly changed its place and was seen sitting in bushes as well as on the ground.

The species has not previously been observed in Denmark, wherefore an description of the birds appearance is given as an evidence of the identification.

The habitat, on which the bird was noticed, is a sandy area, covered with scrub and heather and sparsely grown with mountain pines and with a brooklet running through. The food was entirely searched for on the ground, and it was evident that the banks of the brooklet drew the bird very much.

The assertion that the many observations of Little Bunting in western Europe should be an indication of changing migration habits is discussed. The species has been fairly constant in Scandinavia in recent years, and seems to have been more frequent in earlier periods, for instance in 1908 (BANNERMAN 1963). Thus, it seems that the species still is an occasional visitor to western Europe rather than a regular migrant.

ROVFUGLEIAGTTAGELSER PÅ FALSTER, OKTOBER 1966.

På en studielejr 16.-23. oktober 1966 arrangeret af feltornithologisk udvalg for Sjælland blev der gjort en del bemærkelsesværdige rovfugle-iagttagelser. Udover iagttagelser af Lille og Stor Skrigeørn (*Aquila pomarina* & *A. clanga*) publiceret i anden sammenhæng nævnes:

RØD GLENTE (*Milvus milvus*)

Den 18. oktober trak om formiddagen 5 ved Gedser Fyr, om eftermiddagen 1 ved Gedesby og endnu senere 1 ved Bøtø, ialt 7 fugle.

VANDREFALK (*Falco peregrinus*)

Den 17. oktober sås 1 ved Gedser Fyr og den 22. trak 1 ved Gedesby.

LÅDDENBENET MUSVÅGE (*Buteo lagopus*)

Et meget stort træk skal nævnes. Efter nogle dage med dårligt vejr, hvor der i området sås mange rastende Låddenbenede Musvåger, trak om formiddagen den 17. oktober ca. 200 af denne art, men kun få Musvåger (*Buteo buteo*). Den 18. oktober trak om formiddagen 162 Låddenbenede Musvåger og ca. 650 Musvåger. De følgende dage var præget af dårligt trækvejr og bød ikke på meget træk.

BO NETTERSTRØM

BRUNHOVEDET VÆRLING
(*Emberiza bruniceps*)* VED HENNE.

Om aftenen d. 4. juni 1966 blev en syngende Brunhovedet Værling (*Emberiza bruniceps*) iagttaget på sin sangpost i vores have ved Henne. Fuglen, en adult han, var i yngledragt. Ansigtet og struben rødbrune, bugen og overgumpen stærkt gule, ryggen mørk.

De følgende dage sang Den Brunhovede Værling hyppigt og kraftigt fra én af de to sangposter i haven, henholdsvis en 3-4 m høj lærk og en 3-4 m høj el. Afstanden mellem sangposterne var 15 m.

Den ret melodiose sang kan skildres som: *Di-it, di-it, di-it, di-it, di-it, di-de dø dy døt*. Antallet af de ens dobbeltslag først i sangen varierede fra 3-9, slutstrofen var konstant. Advarselslyden, en vred, ujævn skratten eller snerren, hørtes én gang, da fuglen, foruroliget af mennesker, ikke turde sætte sig på sangposten.

En enkelt gang fløj Den Brunhovede Værling svirreflugt mellem sangposterne ligesom Bomlærken (*Emberiza calandra*).

Kl. 20.30 d. 7. juni blev fuglen set og hørt for sidste gang. Det lykkedes OLE HANSEN at tage et par fotografier af den, inden den fløj bort mod vest.

OLE HANSEN, FINN BIRKHOLM-CLAUSEN

Sjældenhedsudvalgets kommentar:

Det har efter al sandsynlighed drejet sig om en undsluppet burfugl. Arten, der er hjemmehørende i Østasien, ses påfaldende hyppigt i Vesteuropa. Der er kun 1 accepteret iagttagelse fra Storbritannien (Orkney øerne 1931), mens de mange iagttagelser, særlig fra de senere år, formodes alle at have været af undslupne fangenskabsfugle. (CAMPBELL & WATSON 1964).

Litteratur:

CAMPBELL, B. & D. WATSON, 1964: The Oxford Book of Birds. — London.

SUMMARY: A male Red-headed Bunting (*Emberiza bruniceps*)* stayed for three days (4. to 7. June 1966) in a garden in Henne, Western Jutland. A description of the bird and its voice is given. The species has never been recorded earlier in Denmark; probably, however, the bird had escaped from captivity.

KORTTÅET TRÆLØBER (*Certhia brachydactyla*)*
VED NYBORG

Den 26. juni 1964 opdagedes en syngende Korttået Træløber (*Certhia brachydactyla*) i en skov ved Nyborg (J.R.). Allerede dagen efter blev det klart, at der inden for et ret lille område af skoven befandt sig mindst 2 og rimeligvis 3-4 syngende hanner.

Da artens tilstedeværelse således var konstateret på egnen, varede det ikke længe, før vi også fandt den i andre af egnens skove.

I en anden af egnens skove er sikkert en bestand på 5-6 syngende han (1964-66) og i en tredje skov sås i marts 1965 en han, der jagede en hun, medens den ivrigt sang. I den skov, hvor den Korttåede Træløber først konstateredes, har grundige undersøgelser i 1965-66 afsløret ca. 5-6 syngende hanner ialt. Den 1. juli 1964 sås her en juv. fugl tigge føde af en ad. fugl og den 16. juli 1965 sås et par med flere unger, der kun lige akkurat var flyvefærdige. Desuden er konstateret Korttået Træløber på Volden omkring Nyborg flere gange siden oktober 1964, og fra november 1966 er arten også flere gange set og hørt i et anlæg i Odense (H.N.).

Arten er især kendelig ved sin karakteristiske sang, der står i modsætning til den almindelige Træløbers (*Certhia familiaris*) sang, der er længere, mere kviddrende, svagere og ligesom med et ophold på midten. Sangen er af J.R. beskrevet som et mod slutningen faldende, næsten snublende og skærende *wiit - diit - diit - di - di*, ofte dog blot 3-4 toner. H.N. karakteriserer sangen som et rytmisk skærende *di - dy - dø - diijj*, der har trykket lagt på første og sidste lyd. Sangen er i øvrigt kraftig og kan høres langt væk. Det samme er tilfældet med lokketonen, der synes at være identisk med den første lyd i sangen. Sangen er kontrolleret ved hjælp af gramfonplade, der indeholdt begge *Certhia*-arternes sang.

J.R. har beskrevet den Korttåede Træløber i sammenligning med den almindelige Træløber som værende i reglen meget mere brunliggrå på undersiden, især på bugen og undergumpen. Næbbet virker længere og mere krumt (»spovenæb«), og oversiden er anderledes, mere brungrå manglende de varme rustfarver. Øjenstriben er mere utydelig.

H.N.'s feltbeskrivelse af en fugl lyder: »Gråbrun, temmelig mørk underside og ret utydelig øjenstribe af samme farve. Ryggen meget spraglet (langt mere end på en almindelig Træløber) med brede grå striber mellem det brune. Næbbet syntes længere end på den almindelige, virkede nærmest »spoveagtigt«. Det syntes ikke muligt selv på nært hold at skelne bagtåens længde«. Dertil bemærker H.N., at den almindelige Træløber altid har skinnende hvid underside og en særdeles velmarkeret, hvid øjen-

stribet. Desuden mangler den Almindelige Træløber totalt de brede grå striber på ryggen. Dertil skal J.R. dog tilføje, at den sydlige race. *C. f. macrodactyla*, BREHM, af den almindelige Træløber (den race, der yngler i Danmark) dog af og til godt kan synes temmelig smudsig på undersiden, og at de to arter, når de ses flygtigt eller i dårligt lys, kan være umulige at skelne fra hinanden på udseendet alene.

På Zoologisk Museum i København har J.R. sammenlignet skind af de to arter. Forskellene bemærket i felten genfandt her, desuden sås, at bagtåen var længere end bagkloen hos Korttået Træløber, medens det omvendte var tilfældet med den anden art. Dette kendetegn kan dog næppe anvendes i felten.

Ved Nyborg er Korttået Træløber især fundet i åben egeskov, men den er også truffet i poppel og el, ligesom den ret ofte er set højt til vejrs i gamle bøger, hvor den i adfærd kan nærme sig Løvsanger (*Phylloscopus trochilus*). Den er aldrig set i nåleskov.

Arten er næppe pludselig dukket op på Nyborg-egnen i 1964, men har nok tidligere været overset. Den 28. maj 1962 hørte J.R. således en synge – på et sted der senere har vist sig at være en sikker lokalitet for arten – men forekomst blev dengang anset for så usandsynlig, at en nærmere undersøgelse ikke blev foretaget.

Efter SALOMONSEN (1963) er arten ikke tidligere med sikkerhed truffet på Fyn, idet den dog angives herfra ved en tvivlsom iagttagelse. Denne stammer fra Damsbo skov på Sydøen den 11. april 1952 og er omtalt af BEHREND (1953). Efter BEHREND's beskrivelse kan der næppe være tvivl om, at han har bestemt fuglen korrekt til Korttået Træløber. At arten nu også er påvist i Odense kunne tyde på, at den er spredt forekommende på Fyn. Ved Nyborg hører formentlig 20–30% af træløberne til den korttåede art. Det kan lige nævnes, at efter PETERSON et al. er forekomsterne ved Nyborg og Odense de hidtil nordligst kendte i artens yngleområde.

Ved Nyborg synes den Korttåede Træløber at være standfugl. Dog blev en træløber fanget ved Knudshoved Fyr den 11. april 1964, som vi med vort nuværende kendskab til arten er overbevist om må have været en Korttået Træløber. Da arten i øvrigt ikke findes på Knudshoved-halvøen, må dette enten have været en strejfgæst fra egnens ynglebestand eller en fugl på »forlænget« forårstræk. Da arten vist overalt er standfugl, er den første mulighedsvis den sandsynligste.

Til slut skal lige nævnes, at arten i de tre år vi har haft den under observation ved Nyborg ikke synes at have undergået svingninger i antal.

H. NOER, J. RABØL.

LITTERATUR

BEHREND, O.: Den Korttåede Træløber (*Certhia macrodactyla* (BREHM)) bemærket på Fyn. – Dansk Ornith. Foren. Tidsskr. **47**: 144.

PETERSON, R. et al., 1966: Europas Fugle. – København.

SALOMONSEN, F., 1963: Oversigt over Danmarks Fugle. – København.

SUMMARY: Some records of Short-toed Tree-creeper (*Certhia brachydactyla*)* from Mid- and especially Eastfynen (Nyborg) are dealt with. The species was first recorded here in 1964 (perhaps also 1962) and seems to be a fairly common resident at Nyborg (more than 12 breeding-pairs). The records are obviously the northernmost known of the species in Europe. In Denmark the species furthermore breeds in southern Jutland and on the island Als.

SNEGÅS (*Anser caerulescens*)*

IAGTTAGET PÅ HALSNÆS, FORÅR 1966

D. 6. april 1966 besøgte jeg nogle strandenge vest for Frederiksværk ved Roskilde fjord, hvor jeg havde det held at opdage en Snegås (*Anser caerulescens*). Den gik og græssede med en flok Gravænder (*Tadorna tadorna*), og da jeg kom for nær, fløj den sammen med flokken.

Beskrivelse: Størrelsen var mellem Gravændens og Grågåsens (*Anser anser*). Den var helt hvid, men havde sorte håndsvingfjer, der tydeligt kunne ses, mens den græssede. I flugten bemærkede jeg især, at den yderste trediedel af vingen var sort. Derved kom den til at minde om Sulens (*Morus bassanus*) flugtbillede, men den havde en typisk gåseflugt, bredere og kortere vinger, længere hals og kortere næb.

D. 7. og 11. april besøgte jeg det samme sted sammen med ERIK CHRISTENSEN, og Snegåsen blev set begge gange. Jeg er overbevist om, at det har været en vildfugl, da dens flyveevne var ganske usvækket, og da den virkede meget sky.

Det er den første iagttagelse i Danmark fra foråret, og fuglen er sandsynligvis blevet slået ud af trækretningen under forårstrækket. Arten er kun set én gang før i Danmark, nemlig d. 26. september 1954 på Tipperne (SALOMONSEN, F.: Oversigt over Danmarks Fugle, København, 1963).

PETER V. CHRISTENSEN

SUMMARY: A Snow Goose (*Anser caerulescens*)* was observed feeding together with Shelducks (*Tadorna tadorna*) on several occasions in early April 1966 on Zealand. The bird showed no signs that it had escaped from captivity. The observations constitute the second danish record of Snow Goose, the first from the spring.

KEJSERØRN (*Aquila heliaca*) *IAGTTAGET PÅ
AMAGER 1965.

Amager har i lang tid været kendt som en udmærket træklokalitet for rovfugle, særligt om efteråret. Rovfuglene ses for det meste flyvende over Kongelunden på deres vej over øen, men et ikke ringe antal fugle ses jævnligt trække over Midtamager, hvilket talrige observationer vidner om.

Fra min bopæl, ca. 2 km nord for Kongelunden og få hundrede meter øst for det Inddæmmede Areal, observerede jeg i august og september 1965 ofte anseelige rovfugletræk flyvende mod vest. Den 14. august var en skyfri varm solskinsdag med svag vestlig vind, netop en dag hvor man kunne forvente at se de første rovfugle på efterårstræk. Kl. 12.45 opdagedes fra min have en rovfugl, der kredede højt tilvejs på den østlige himmel, tilsyneladende på træk. Igennem kikkerten 10×50, konstaterede jeg en stor lys rovfugl, der allerede fra begyndelsen virkede anderledes ved sin kredsen i store buer på helt urørlige vinger. På dette tidspunkt var fuglen omkring 500 meter borte, og sånede således som en våge på himlen. Efter få minutters kredsen på samme sted, kom den glidende langsomt nærmere hen over den nordlige himmel, hvorved de bedst tænkelige lysforhold opnåedes. Da fuglen befandt sig ca. 200 meter borte, opdagedes en Tårnfalk (*Falco tinnunculus*) på træk; denne afbrød trækket for at genere den større rovfugl med hidsige styrtdyk. Ved denne sammenligning over størrelsen, blev jeg straks klar over, at det var en ørn jeg havde for mig. Ørnen begyndte at kredse skråt over min have, næppe mere end hundrede meter borte, og her var der rig mulighed for at gennemgå fuglens udseende, alt imens den langsomt kom nærmere. Efter at have kredset i nogle minutter på nogenlunde samme sted, gled den relativt lavt hen over haverne, med Tårnfalken følgende efter sig et stykke bagved, og ud over det Inddæmmede Areal, hvor den atter begyndte at kredse. Her kom hurtigt en Hvæpsevåge (*Pernis apivorus*) til, og således opnåedes gode sammenligningsmuligheder af størrelsesforholdet mellem de to fugle. Begge kredsede en kort tid nær hinanden, hvorefter ørnen gled lavt ned over det Inddæmmede Areal, og klokken 13.00 forsvandt den ned bag de bebyggede områder, der støder op til inddæmningen.

Fuglen var allerede mistænkt for at være en ung Kejsereørn (*Aquila heliaca*) på lang afstand, og dette nærmede sig vished, da sammenligningen med Tårnfalken fastslog hvor stor fuglen var. Arten var velkendt fra et nyligt afsluttet besøg på Cypern, ligesom jeg flere gange havde haft lejlighed til at studere de to Kejsereørne, der holdt til i Skåne i 1961. Da jeg ydermere kendte de øvrige europæiske ørnearter udmærket, når undtages Steppeørn (*Aquila rapax*), fra Cypernrejsen og fra talrige besøg

i Skåne, var forudsætningen for en korrekt bestemmelse til stede.

På grundlag af mine notater over iagttagelsen, skal jeg i det følgende give en beskrivelse af fuglen, som den blev foretaget umiddelbart efter observationen:

Allerede på lang afstand synede fuglen ensfarvet lyst brungul, mens den skinnede lysere gullig, når den under kredsflygten vendte undersiden mod solen. Undersiden var fra halsen til undergumpen samt på undervingedækkjerne lyst brungul med mørkebrune sving- og styrefjer. Farveforskellen mellem de mørke sving- og styrefjer og den øvrige lyse underside, der i solen gav indtryk af en brungul „kåbe“, var markant. Hovedets overside og nakken var brungul som undersiden, ryggen og vingeoversidens dækfjer var lyst brunlig, uden undersidens gule farvetone. Overgumpens farve sås ikke, men den har formentlig været lys som den øvrige overside. Sving- og styrefjer var mørkebrune som på undersiden. Eftersom oversiden kun sås enkelte gange under Tårnfalkens aggressive styrtdyk, fik jeg ikke sikkerhed for eventuelle detaljers tilstedeværelse på vingeoversiden. Disse kan også være blevet tilsløret af det stærke sollys.

Fuglens silhouet lå mellem Kongeørnen (*Aquila chrysaetos*) og Stor Skrigeørn (*Aquila clanga*) og var ganske lig de Kejsereørnes, jeg havde set på Cypern og i Skåne. Størrelsen af vingefanget, bedømt i forhold til Hvæpsevåge, er anslået til at være 5:3, eventuelt en smule mere. Selvom det var en ret stor fugl, har den formodentlig været lidt mindre end Kongeørn. Flugtsilhouetten røbede, at det var noget usædvanligt, jeg havde for mig. De rektangulært formede vinger, med næsten parallelle for- og bagkanter, holdtes i glide- og kredsflygt horisontalt plane og strakt næsten vinkelret ud fra kroppen. I glideflugten smalnede vingerne noget indad, ud mod vingespidsen (generelt for rovfugle). Hovedet og halsen ragede på typisk ørnemane frem foran vingeforkanten på kongeørneagtig vis, men måske lidt mindre. Halens form lignede Kongeørnen noget, men var mindre fyldig, lidt kortere og næsten lige afskåret. Bedømt i forhold til vingens bredde, svarede halen til ca. 3/4 af denne. I kredsflygten, hvor halen synede afrundet, men ikke vifteformet rundet som hos Kongeørn, fremgik det klart at der var mere der ragede ud bagved, end foran vingerne.

I aktiv flugt, som fuglen kun viste et par gange, forekom vingebevægelserne mere træge end Kongeørnen.

Der forekommer i Europa flere lignende ørnearter som kunne tænkes forvekslet med Kejsereørn, hvorfor en eliminering af disse vil blive omtalt nærmere.

Havørn (*Haliaeetus albicilla*): Denne art kan udelukkes gennem sin størrelse, sit store hoved-

og halsparti og sin korte kileformede hale. Endvidere er dens farve normalt kendeligt mørkere end en ung Kejsørørns.

Kongeørn (*Aquila chrysaetos*): Kan udelukkes gennem sine let hævede vinger i kreds- og glideflugt, hvor vingerne også holdes mere fremadstrakte end Kejsørørns, sin længere, fyldigere og mere afrundede hale samt denne arts normalt helt anderledes farve.

Stor Skrigeørn (*Aquila clanga*): Denne mørkebrune, næsten sorte ørn kan udelukkes ved sin ringere størrelse, mere kompakte flugtsilhouet, hvor ganske særligt det lille hoved og den korte fyldige hale er karakteristisk. Endelig kredser den sædvanligvis på let nedadbuende vinger, der i glideflugt er hejreattigt krumme.

Lille Skrigeørn (*Aquila pomarina*): Kan udelukkes alene gennem sin mindre størrelse, mindre proportioner og anderledes fjerdragfarve.

Steppeørn (*Aquila rapax*): Ungfuglen af Steppeørn er sædvanligvis kendeligt lysere end de foregående ørne, og således nær Kejsørørns ungfugl. Angivelser om at Steppeørn har smallere vinger og mindre hoved i forhold til Kongeørn (PARSONS 1959) er vanskelige at benytte, da der ikke var en Kongeørn til stede ved observationen. Da der er megen indbyrdes uenighed mellem PARSONS og PETERSON et al. (1956), har flere af deres angivelser vist sig ubrugelige, hvorfor disse udelades her.

Ifølge DONALD (1952) har ungfuglen af den østlige race af Kejsørørn mørke fjerbræmmer på undersiden, hvilket synes som længdestribning. DRESSER OG HARTERT (CHRISTENSEN 1962) angiver at Steppeørn mangler denne sribede effekt på undersiden. En konstatering af denne karakter kræver nærobservationer, helst en siddende fugl, hvorfor dette ikke kunne konstateres på den her observerede fugl.

Ifølge DONALD har Steppeørn (racerne *A. rapax orientalis* og/eller *nipalensis*) et eller flere tydelige lyse bånd over vingen, både på oversiden og undersiden af denne. Dette er bekræftet til fulde af fotografier taget i Afrika af L. HALLING SØRENSEN. Disse billeder viser at Steppeørnen virkelig har to gulhvide vingestriber på begge sider af denne. Ovennævnte tegninger er ret konstante fra fugl til fugl (L. HALLING SØRENSEN, in. lit.). Denne ejendommelige vingetegning gør artens ungfugl meget karakteristisk og let kendelig fra ung Kejsørørn. Der er således ingen tvivl om, at den ørn jeg iagttog den 14. august 1965, var en ung Kejsørørn.

Det er interessant at Kejsørørn nu også er nået Danmark. Det er måske et led i den udvikling, der allerede har fundet sted i Sverige, hvor ganske særligt Stor Skrigeørn forekommer årligt i indtil flere eksemplarer, og hvor Kejsørørnen er set i 1961, 1962, 1963 og 1964. Observationen fra Amager skyldes utvivlsomt en fra Skåne kommende fugl.

Litteratur:

- CHRISTENSEN, N. H., 1962: Observationer af fugle og noter om fugletræk i Iraq, 1958. – Dansk Ornit. Foren. Tidsskr. **56**: 56–81.
- CHRISTENSEN, N. H. & HANSEN, E., 1962: Iagttagelser af Kejsørørn (*Aquila h. heliaca*) i Skåne sommer og efterår 1961. – Vår Fågelvärld **19**: 241–249.
- CHRISTENSEN, S., 1967: Observationer af fugle og noter om fugletræk på Cypern 1964–65. – Dansk Ornit. Foren. Tidsskr. **61**: 40–55.
- PARSONS, A. G., 1958: Steppørn för første gången i Sverige. – Vår Fågelvärld **18**: 37–41.
- PETERSON, R. ET AL., 1956: A Field Guide to the Birds of Britain and Europe. 2. Ed. – London.
- DONALD, C. H., 1952: The Flight of Eagles. – Journ. Bombay Nat. Hist. Soc. **50**: 839–844.

STEEN CHRISTENSEN.

SUMMARY: *Imperial Eagle* (*Aquila heliaca*)* observed on the island Amager in 1965.

A juvenile Imperial Eagle (*Aquila heliaca*) was observed migrating on southern Amager near Copenhagen on August 14th 1965. The bird was observed for a quarter of an hour, first together with a Kestrel (*Falco tinnunculus*) which stooped at the eagle several times, later soaring with a Honey Buzzard (*Permis apivorus*). Earlier experiences with *Aquila heliaca* in Scania in southern Sweden and at Cyprus made a definite identification possible.

The eagle was of a light yellowish-brown colour with dark brown remiges and rectrices. The under parts gave the impression of a yellowish-brown "coat", crown and nape were of a similar colour, whereas mantle and wing-coverts were light brown without the yellowish tone.

The rectangular wings were kept at almost right angles to the body-axis both during active flight and when the bird was soaring. Head and neck were visible to the same extent as seen in the Golden Eagle (*Aquila chrysaetos*). The tail was lesser, shorter and more squarish than in the Golden Eagle, but not quite to the extent seen in the Spotted Eagle (*Aquila clanga*). Length of tail was approximately 3/4 of wing breadth. Proportions of wingspans in the Imperial Eagle and the Honey Buzzard were approximately 5:3, perhaps a little more. Flight silhouette and colouration resembled closely those observed in juvenile Imperial Eagles at Cyprus and in Scania.

Confusion with White-tailed Eagle (*Haliaeetus albi-
bicilla*), Golden Eagle, Spotted Eagle and Lesser
Spotted Eagle (*Aquila pomarina*) can be ruled out,
as these species all differ distinctly from Imperial
Eagle in flight silhouette and colouration. It is
more difficult to rule out Tawny Eagle (*Aquila
rapax*), which has a similar flight silhouette with
the juveniles of a yellowish-brown colour. Accord-

ing to DONALD (1952) the Russian form (*Aquila
nipalensis*) shows one or several distinct white
wing-bars on both upper and under parts of the
wings. No such bars were observed in this bird.

The Imperial Eagle has in addition to an older
record been observed yearly in Scania during
1961-64. There are no earlier records of the Im-
perial Eagle from Denmark.

Anmeldelser

ERIC EASTWOOD: Radar Ornithology. (278
pp., mange tekstfigurer og fotografiske tav-
ler). Methuen & Co. Ltd., London 1967.
Pris: 75 sh.

En fremragende håndbog over radars betydning
for ornithologien, specielt for trækforskningen. For-
fatteren er videnskabelig leder af Marconi selska-
bets elektrotekniske forskningsarbejde og har fulgt
udviklingen af radar fra dets begyndelse under
krigen. Han mener med rette at radar har revolu-
tioneret studiet af fuglenes liv og har skabt en hel
ny og spændende forskningsgren, radar-ornitholo-
gien. Dennes resultater har ikke hidtil været videns-
skabelig analyseret og vurderet, men denne mangel
er nu afhjulpet ved Dr. Eastwoods bog. De første
kapitler omhandler principperne for radar, beski-
velsen af de moderne militære og flyvetekniske
særdede kraftige og langtrækkende radar-appara-
ter, fortolkningen af radar-ekkoerne og andre tek-
niske problemer. Dernæst beskrives fugletrækket i
Europa og Amerika på basis af radarundersøgel-
serne, der først og fremmest er foretaget i England,
Canada og U.S.A., men også i Schweiz, Sverige,
Finland og enkelte andre lande. Mange af disse
undersøgelser er jo kendt og har vundet indpas i
den ornithologiske faglitteratur, men andre er så
nye, at de her for første gang offentliggøres. Meget
spændende er således anvendelsen af filmsoptagel-
ser af radar-ekkoerne, ved hvis hjælp man har fået
yderst interessante oplysninger om fugleflokkes rast-
pladser (især Stæres), Mursejlernes natlige flyve-
øvelser, kystfuglenes daglige vandringer i afhængig-
hed af land- og havvinde, og andre hidtil ganske
ukendte fænomener. Lige så nye er undersøgelserne
med følgeradar (tracking radar), hvis bearbejdelse
er langt fra tilendebragt og rækker langt ind i
fremtiden. Andre kapitler handler om trækrets
højde, fugletællinger ved hjælp af radar m.m. Der

sluttes af med et kapitel om radar-ornithologiens
fremtid, hvori der profeteres, at radar i stigende
grad vil finde anvendelse i studiet af fuglenes flugt,
omstrejfninger, trækformer og andre biologiske
fænomener, og som teknisk hjælpemiddel for flyve-
væsenet til forhindring af kollisioner mellem fugle
og fly.

Det skal tilføjes, at således om fugletrækket finder
sted i Danmark frembyder det ypperlige betingel-
ser for radar-ornithologi, men beklageligvis har
såvel militæret som luftfartsmyndighederne her-
hjemme vist fuldstændig mangel på interesse for et
samarbejde med ornithologerne. Man skal derfor
ikke foreløbigt vente radar-ornithologisk nyt her
fra landet. F.S.

KURT GENTZ: Die grosse Dommel (*Botau-
rus stellaris*). Die neue Brehm-Bücherei
345. (80 p., 24 fig. + 2 kort). - A. Ziemsen,
Wittenberg Lutherstadt 1965.

En god monografi om Rørdrummen, udarbejdet
efter Brehm-bøgerens gængse plan og med vægt på
de forhold, som har særlig interesse. Der er gjort
rede for artens systematik og udbredelse, populære
betegnelser og dens plads i folkloren. I to kapitler
om ynglebiologi omtales ankomst, parringsadfærd,
stemme, rede og unger m.v. Forf. synes at tage
afstand fra den gængse opfattelse, at en varig par-
dannelse mangler hos denne fugl. De to køn ligner
hinanden så meget, at de ikke kan skelnes umiddel-
bart, med mindre det drejer sig om en paukende ♂,
og en sådan er praktisk taget umulig at iagttage i
de naturlige omgivelser. Endvidere nævnes et citat
af en russisk beretning om en ♂ med rugepletter,
som er angivet fra 1910. Forholdet trænger nok til
nærmere undersøgelser; selv om Rørdrummen
næppe lever i så udpræget promiskuitet som de